

Straks werken in
de jeugdhulp of
jeugdbescherming?
Wat betekenen de
Jeugdwet en het
nieuwe jeugdstelsel
voor jou?

Beroepsregistratie

Professionalisering Jeugdhulp
en Jeugdbescherming

Inhoudsopgave

Beroepsregistratie en beroepsontwikkeling in jeugdhulp en jeugdbescherming	3
Een brochure voor hbo-studenten hogere sociale studies	
1 Het nieuwe jeugdstelsel	4
2 De Jeugdwet	5
2.1. De gemeenschappelijke basis voor jeugdhulpverleners	6
2.2. Wat vraagt de Jeugdwet van werkgevers en aanbieders?	6
2.3. Wat vraagt de Jeugdwet van professionals in het jeugddomein?	7
3 Beroepsregistratie in jeugdhulp en jeugdbescherming	8
3.1. Wat is beroepsregistratie en wat betekent het voor jeugdhulpverleners?	8
3.1.1. Wanneer kan een jeugdhulpverlener zich registreren?	8
3.1.2. Tuchtrect	9
3.1.3. Naar een baan	10
3.2. Beginnend professional en vakbekwaamheid	10
4 Werktoedeling: wanneer wordt een geregistreerde professional ingezet?	11
4.1. Het afwegingskader van het Kwaliteitskader Jeugd	11
4.1.1. Hoe wordt het afwegingskader in de praktijk gebruikt?	11
4.2. Wat je nog meer moet weten over het kwaliteitskader	13
5 Beroepsontwikkeling in jeugdhulp en jeugdbescherming	14
5.1. Beroepsontwikkeling: professionele standaarden	14
5.1.1. Richtlijnen	15
5.1.2. Beroepscode	16
6 De Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk	17
6.1. De BPSW en professionalisering	17
6.2. De BPSW en de professionele standaarden	19
En verder?	20

Beroepsregistratie en beroepsontwikkeling in jeugdhulp en jeugdbescherming.

Een brochure voor hbo-studenten
hogere sociale studies

Volg jij een hbo-opleiding binnen de sector hogere sociale studies, waarmee je straks als professional aan de slag gaat in jeugdhulp en jeugdbescherming? Dan is deze brochure voor jou van belang!

Hier lees je over het nieuwe jeugdstelsel en over de Jeugdwet die per 1 januari 2015 van kracht is gegaan. En wat dat voor jou als aankomend professional in jeugdhulp en jeugdbescherming betekent. Als jij aan het werk gaat in het jeugddomein zal je te maken krijgen met de veranderingen die in de sector plaatsvinden als gevolg van de invoering van het nieuwe jeugdstelsel en de Jeugdwet. Die veranderingen vragen van jeugdhulpverleners onder meer dat zij zich nog intensiever bezig gaan houden met hun beroepsontwikkeling en dat zij zich gaan registreren in het beroepsregister.

1 Het nieuwe jeugdstelsel

In 2015 is het nieuwe jeugdstelsel ingevoerd en de nieuwe Jeugdwet van kracht gegaan. Dit heeft geleid tot een aantal veranderingen waar jij als aankomend professional straks mee te maken krijgt. Een wezenlijke verandering is dat jeugdhulp en jeugdbescherming nu vallen onder verantwoordelijkheid van gemeenten. Zij dragen zorg voor goede hulp aan kinderen, jongeren en hun ouders of verzorgers. Dit geldt voor:

- alle vormen van jeugdhulp (inclusief specialistische hulp zoals jeugd-ggz, jeugd-vb, gesloten jeugdhulp, en het onderdeel 'preventie' van de jeugdgezondheidszorg);
- de uitvoering van kindbeschermingsmaatregelen;
- de uitvoering van jeugdreclassering.

Meer informatie hierover vind je op de website voordejeugd.nl

De stelselwijziging is echter niet alleen een verandering in de structuur van het stelsel (transitie), maar gaat ook over een verandering van cultuur (transformatie): een verandering in werkwijzen en in de relatie en communicatie tussen cliënten, professionals, organisaties en gemeenten.

In deze brochure nemen we je mee in de veranderingen en ontwikkelingen die in het jeugddomein spelen.

Jeugdhulpverleners, aanbieders en werkgevers. Wat bedoelen we in de brochure met deze termen?

De term **jeugdhulpverlener** komt uit de Jeugdwet en is een nieuwe term. Jeugdhulpverleners zijn werkzaam in de jeugdhulp en jeugdbescherming en bieden dus ondersteuning, hulp of zorg aan kinderen en jongeren in de jeugdzorg, de gehandicaptenzorg, de ggz- en verslavingszorg, welzijn en maatschappelijke dienstverlening, de thuisbegeleiding, de thuiszorg en de jeugdgezondheidszorg.

Met **aanbieders** bedoelen we alle organisaties of solistisch werkende jeugdhulpverleners die bedrijfsmatig jeugdhulp en/of jeugdbescherming bieden. Ongeacht of zij zelf werkgever zijn. Zo kunnen bijvoorbeeld organisaties voor ambulante jeugdhulp of pleegzorg aangeduid worden als aanbieder, maar geldt dat ook voor vrijgevestigde jeugdhulpverleners (zzp'ers).

De term **werkgevers** slaat op aanbieders die tevens werkgever zijn van professionals in jeugdhulp of jeugdbescherming.

Gemeenten kunnen aanbieder, werkgever en inkoper van jeugdhulp zijn. De gemeenten zijn aanbieder van jeugdhulp en jeugdbescherming wanneer zij zelf hulp aanbieden, bijvoorbeeld vanuit een wijkteam. Zij zijn dan werkgever van de professional(s). Wanneer zij hulp inkopen bij andere aanbieders zijn zij inkoper.

2 De Jeugdwet

Het doel van de Jeugdwet

Sinds 1 januari 2015 is de Jeugdwet van kracht. Doel van deze wet is dat kinderen en jongeren gezond en veilig opgroeien, hun talenten ontwikkelen en naar vermogen deelnemen aan de samenleving. In de Jeugdwet is opgenomen dat jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen verantwoorde hulp moeten verlenen (art. 4.1.1, lid 1).

Verantwoorde hulp is hulp van goed niveau, die in ieder geval veilig, doeltreffend en doelmatig is. Hulp die is afgestemd op de behoefte van het kind of de jongere en diens ouders of verzorgers.

De Jeugdwet is de basis voor de cultuurverandering in de hulp, ondersteuning en zorg aan kinderen, jongeren en hun ouders of verzorgers. Deze cultuurverandering is bedoeld om de kwaliteit van hulp verder te verbeteren. Als opgroeien of opvoeden niet vanzelf gaat, is ondersteuning nodig.

Jeugdhulpverleners bieden hulp in verschillende situaties. Soms zijn die situaties overzichtelijk, maar soms ook complex. Het kan gaan om hulp bij ontwikkelings- of opvoedproblemen, of om praktische zorg en ondersteuning bij bijvoorbeeld kinderen en jongeren met een lichamelijke beperking. Ook in het kader van het jeugdstrafrecht wordt aan kinderen en jongeren hulp geboden.

Hulp moet zo veel mogelijk aansluiten op de situatie en op de behoefte en eigen kracht van het kind of de jongere en zijn ouders of verzorgers. Samen met andere betrokkenen die een rol spelen in het opvoed- of opgroeiproces bied je als professional hulp. Je helpt bij het creëren van een veilige leefomgeving. Je ondersteunt kinderen en jongeren op een positieve manier bij het opgroeien, en stimuleert hen waar mogelijk bij het ontwikkelen van hun talenten.

Van professionals vraagt dit goede onderlinge afstemming en vertrouwen in elkaars deskundigheid. Ook moeten zij actief vormgeven aan hun eigen vakmanschap. Vakbekwame professionals krijgen namelijk meer ruimte om zelfstandig keuzes te maken en beslissingen te nemen.

Deze cultuurverandering vraagt een andere manier van werken van professionals dan voorheen.

Elementen van de cultuurverandering in de jeugdhulp zijn:

- Minder versnippering van hulp, zorg en ondersteuning.
- Meer nadruk op preventie en eerder hulp op maat.
- Meer samenhang en betere samenwerking tussen hulpaanbieders.
- Eigen kracht en zelfregie van de cliënt staan centraal.
- Minder snel medicaliseren, meer ontzorgen en normaliseren.
- Sneller in zetten van specialistische hulp (opschalen) en het sneller weer afbouwen van die hulp (afschalen).
- Minder regeldruk en meer ruimte voor professionals.

2.1 De gemeenschappelijke basis voor jeugdhulpverleners

Brancheorganisaties, beroepsverenigingen, gemeenten, initieel onderwijs en cliëntorganisaties in jeugdhulp en jeugdbescherming werken de komende jaren binnen het Programma Professionalisering Jeugdhulp & Jeugdbescherming samen met het werkveld aan de cultuurverandering. Daartoe is in het 'Kwaliteitskader Jeugd in de Praktijk' de gemeenschappelijke basis van jeugdhulpverleners beschreven. Dit is de bagage die iedere jeugdhulpverlener moet hebben.

Deze gemeenschappelijke basis voor alle jeugdhulpverleners bestaat uit:

- Cliëntgericht werken: de wensen, behoeften en mogelijkheden van kinderen, jongeren en hun ouders of verzorgers zijn uitgangspunt.
- Signaleren: de professionals zijn alert op signalen die kunnen duiden op (meervoudige) problemen, stoornissen of beperkingen bij kinderen, jongeren of ouders.
- Versterken eigen kracht en zelfregie: professionals onderzoeken de mogelijkheden van het eigen sociale netwerk van de cliënt en benutten dit.
- Veiligheid bevorderen: de professionals hebben oog voor de veiligheid van het kind of de jongere.
- Werken vanuit een integrale blik: breder kijken, meer zien.
- Samenwerken: de professionals kennen en erkennen elkaars expertise en stemmen af met andere professionals en (vrijwilligers)netwerken met aanvullende expertise.
- Leven lang leren: professionals en werkgevers investeren gezamenlijk in scholing en reflectie.

2.2 Wat vraagt de Jeugdwet van werkgevers en aanbieders?

De Jeugdwet vraagt van werkgevers en aanbieders onder meer dat zij werkzaamheden op een verantwoorde manier toedelen aan hun professionals. Dat betekent dat hun professionals moeten beschikken over het vakbekwaamheidsniveau dat past bij het werk dat zij moeten doen. Daarvoor is in de Jeugdwet 'de norm van de verantwoorde werktoedeling' opgenomen.

De Jeugdwet en de "norm"!

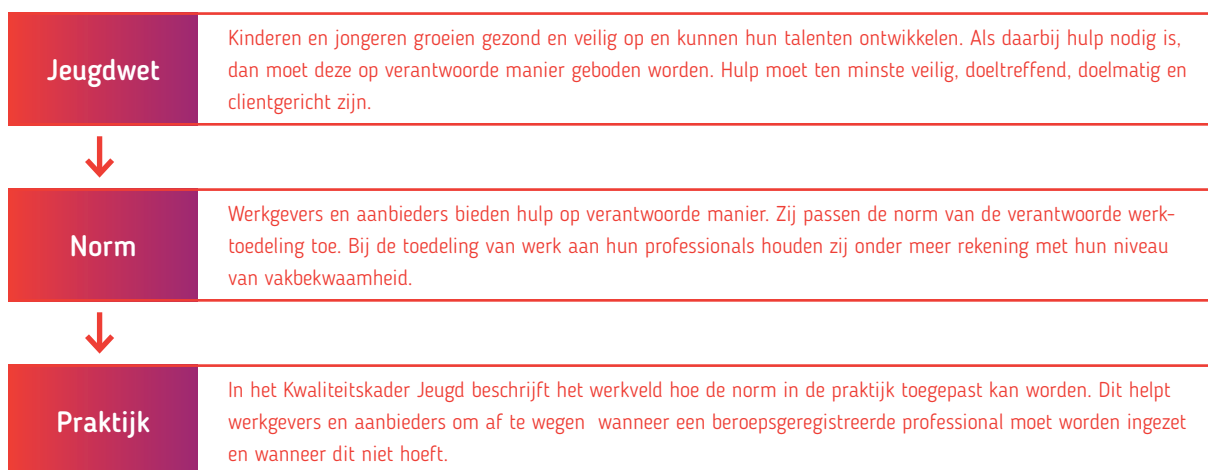
De Jeugdwet verplicht aanbieders en werkgevers van jeugdhulp en jeugdbescherming om de werk- en verantwoordelijkheidstoedeling zo te organiseren dat dit redelijkerwijs leidt tot verantwoorde hulp van een goed niveau (art. 4.1.1., lid 2).

Deze verplichting om verantwoorde hulp te leveren is verder uitgewerkt in de 'norm van de verantwoorde werktoedeling' (Besluit Jeugdwet, art. 5.1.1.).

Hoe ziet de norm van de verantwoorde werktoedeling eruit?

De norm van de verantwoorde werktoedeling bestaat uit drie onderdelen. De norm verplicht aanbieders en werkgevers van jeugdhulp en jeugdbescherming om:

- in beginsel te werken met in het BIG-register en/of Kwaliteitsregister Jeugd geregistreerde professionals op hbo- of wo-functieniveau (zoals uitgewerkt in het Kwaliteitskader Jeugd);
- bij het toedelen van taken aan professionals rekening te houden met hun specifieke kennis en vaardigheden;
- ervoor te zorgen dat geregistreerde professionals kunnen werken volgens de voor hen geldende professionele standaard.

2.3 Wat vraagt de Jeugdwet van jeugdhulpverleners in het jeugddomein?

Om invulling te geven aan de verantwoordelijkheden die uit de Jeugdwet voortkomen, is het van belang dat je als professional vakbekwaam bent. Dat wil zeggen dat je beschikt over de juiste deskundigheid om kinderen, jongeren en hun ouders of verzorgers goed en tijdig hulp te bieden en te ondersteunen. Dit vraagt van professionals én hun werkgevers dat zij blijvend investeren in beroepsontwikkeling. Beroepsregistratie van professionals op hbo-functieniveau en hoger ondersteunt deze gezamenlijke verantwoordelijkheid.

In het volgende hoofdstuk kun je meer lezen over Beroepsregistratie.

Een vakbekwame professional werkt continu aan zijn eigen ontwikkeling: het is nooit af.

3 Beroepsregistratie in jeugdhulp en jeugdbescherming

Laat jij straks zien wat je waard bent?!

Met beroepsregistratie laat jij straks zien wat je waard bent! Als geregistreerde professional laat je zien dat je staat voor de kwaliteit van jouw vak. Je houdt je aan de richtlijnen en beroepscode van jouw beroepsgroep en bent daarop aanspreekbaar. Beroepsregistratie vraagt van jou dat je blijft investeren in vakbekwaamheid en vakmanschap.

Kinderen en jongeren die hulp krijgen van geregistreerde professionals, kunnen rekenen op goede hulp en ondersteuning.

3.1 Wat is beroepsregistratie en wat betekent het voor jeugdhulpverleners?

Volgens de Jeugdwet is een beroepsgeregistreerde professional iemand die staat ingeschreven in het Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ) of in het BIG-register. Er zijn, naast het Kwaliteitsregister Jeugd en het BIG-register, ook nog andere registers voor professionals. Deze registers dragen ook bij aan professionalisering, maar registratie in die registers is volgens 'de norm' niet voldoende om als geregistreerde professional te worden ingezet.

In de Jeugdwet wordt beroepsregistratie genoemd als een *middel* om vakbekwaamheid te laten zien en verder te ontwikkelen. Je bent een geregistreerde professional als je bent ingeschreven in een beroepsregister. De Jeugdwet heeft hiervoor het BIG-register en het Kwaliteitsregister Jeugd aangewezen. Met beroepsregistratie toon je dat je voldoet aan bepaalde eisen die aan jeugdhulpverleners worden gesteld en dat je je vak onderhoudt. Én dat je je verbindt aan de normen en standaarden die de beroepsgroep *zelf* aan goede professionals stelt. Deze staan beschreven in beroepscodes en vakinhoudelijke richtlijnen (zie ook hoofdstuk 5.1).

Met beroepsregistratie laat je zien dat je als professional wilt investeren in het verder ontwikkelen en onderhouden van jouw vakbekwaamheid en dat je zorgt dat deze toetsbaar is. Waarom is dat zo belangrijk? Je gaat straks werken met kinderen en jongeren in een kwetsbare situatie. Zij moeten op jou kunnen vertrouwen, ervan op aan kunnen dat ze goede hulp en ondersteuning krijgen.

3.1.1. Wanneer kan een jeugdhulpverlener zich registreren?

Jeugdhulpverleners zijn professionals die werkzaam zijn in de jeugdhulp en jeugdbescherming. De term 'jeugdhulpverlener' komt uit de Jeugdwet en verwijst naar een bredere groep professionals dan uitsluitend jeugdzorgwerkers.

Als jij straks ondersteuning, hulp of zorg biedt aan kinderen en jongeren in de jeugdzorg, de gehandicaptenzorg, de ggz- en verslavingszorg, welzijn en maatschappelijke dienstverlening,

de thuisbegeleiding, de thuiszorg of de jeugdgezondheidszorg, dan ben je volgens de Jeugdwet dus jeugdhulpverlener. Jeugdzorgwerkers¹ vallen nu onder de brede beroepsgroep jeugdhulpverleners. Zij kunnen zich al registreren in het Kwaliteitsregister Jeugd, maar voor andere groepen jeugdhulpverleners is beroepsregistratie nieuw.

Het register en de registratie-eisen voor het brede jeugdhulpdomein (*alle jeugdhulpverleners*) worden in de periode 2016 – 2017 ontwikkeld. Uiterlijk eind 2017 zullen de registratie-eisen bekend zijn. Ga je vóór 2018 wel al werkzaamheden verrichten waarvoor de inzet van een geregistreerde professional nodig is, dan kun je je vooraanmelden voor beroepsregistratie. Op de [website](#) van Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ) lees je meer over beroepsregistratie en vooraanmelden voor beroepsregistratie.

3.1.2. Tuchtrecht

Professionals moeten hun handelen kunnen verantwoorden. Ze moeten de afwegingen die ze in een bepaalde situatie gemaakt hebben, kunnen uitleggen en onderbouwen. Geregistreerde professionals onderschrijven, via de algemene tuchtnorm, met hun beroepsregistratie de beroepscode van hun beroepsgroep. In het uiterste geval kunnen professionals ter verantwoording worden geroepen voor een tuchtcollege. De beroepscode en de richtlijnen dienen in dat geval als toetsingsinstrument en maatstaf waaraan het beroepsmatig handelen wordt getoetst.

Het tuchtrecht kan ook een 'steun in de rug zijn'. Bijvoorbeeld wanneer er eisen aan je gesteld worden die strijdig zijn met de beroepscode die je onderschrijft. Dit kan gebeuren als er bijvoorbeeld van je gevraagd wordt om bepaalde informatie over een cliënt te delen met collega's. Dit kan conflicteren met het beschermen van de privacy van de cliënt. De beroepscode kan je dan helpen om jouw keuze, om gegevens wel of niet te delen, af te wegen en te onderbouwen.

Het tuchtrecht valt onder het Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ). Op de [website](#) van het SKJ kun je hierover meer lezen.

¹ Psychologen, pedagogen en jeugdzorgwerkers, professionals uit de vroegere jeugdzorg, zijn voornamelijk werkzaam bij organisaties voor jeugd- en opvoedhulp, in de jeugdbescherming of jeugdreclassering, bij VeiligThuis, Halt, Justitiële Jeugdinrichtingen of de Raad voor de Kinderbescherming. Jeugdzorgwerkers vallen nu onder de brede beroepsgroep jeugdhulpverleners.

3.1.3. Naar een baan

Beroepsregistratie is geen voorwaarde om een baan te *krijgen*. Zodra je een baan hebt in de jeugdhulp of jeugdbescherming, kun je je registreren of vooraanmelden. Wanneer je niet geregistreerd of vooraangemeld bent, dan kun je in je nieuwe baan geen taken of werkzaamheden uitvoeren waarvoor een geregistreerde professional moet worden ingezet.

Studeer jij binnenkort af én ga je aan het werk in de jeugdhulp of jeugdbescherming?

Kijk dan op de website van het Programma Professionalisering Jeugdhulp & Jeugdbescherming. Hier vind je de interactieve brochure “Beroepsregistratie en vooraanmelden voor beroepsregistratie in jeugdhulp en jeugdbescherming”. Daarin kun je lezen of jij je kunt gaan vooraanmelden en hoe het in zijn werk gaat.

3.2 Beginnend professional en vakbekwaamheid

In de Jeugdwet en in het Kwaliteitskader Jeugd wordt steeds gesproken over de professional die vakbekwaam is. Wanneer je straks over je diploma beschikt, ben je beginnend professional. Als een werkgever of aanbieder de norm van de verantwoorde werktoedeling toepast, zal hij rekening moeten houden met jouw vakbekwaamheidsniveau als beginnend professional. Voor jou als professional is het van belang om je bewust te zijn van wat je al wel en wat je nog niet kunt.

Jouw vakbekwaamheid ontwikkel je verder op de werkvloer door het werken met kinderen en jongeren en hun ouders of verzorgers. En door reflectie op je eigen handelen, uitwisseling met collega's, het volgen van vervolgopleidingen, trainingen, workshops etcetera. Het belang van, en de basis voor dit leven lang leren en reflecteren krijg je nu al in jouw beroepsopleiding mee. Beroepsregistratie is een middel, waarmee je na het behalen van je diploma jouw vakbekwaamheid verder kan ontwikkelen.

4 Werktoedeling: wanneer wordt een geregistreerde professional ingezet?

Werkgevers en aanbieders staan voor de vraag: “voor welke werkzaamheden moet ik een geregistreerde professional inzetten, en wanneer hoeft dit niet?” Iedere situatie in de hulpverlening aan kinderen, jongeren en hun ouders of verzorgers is anders. Daarom moet er steeds een afweging gemaakt worden. Hiervoor kunnen werkgevers en aanbieders gebruik maken van het afwegingskader. Dit staat in het Kwaliteitskader Jeugd.

Het afwegingskader is bedoeld voor werkgevers en aanbieders. Toch is het goed om ook als professional te weten wat het straks in de praktijk betekent voor de toedeling van werkzaamheden én verantwoordelijkheden aan jou en jouw collega's. Daarnaast laat het zien welk belang beroepsregistratie voor jou heeft: als jij een geregistreerde professional bent, kunnen er straks andere taken en werkzaamheden aan jou worden toebedeeld dan aan een niet geregistreerde professional.

Het is niet zo dat iedere professional die met kinderen en jongeren werkt, geregistreerd moet zijn. Wel is het zo dat bepaalde taken en werkzaamheden alleen gedaan kunnen worden door in het BIG-register of in het Kwaliteitsregister Jeugd geregistreerde professionals. Dat betreft professionals die werken op een hbo-functieniveau of hoger.

4.1 Het afwegingskader van het Kwaliteitskader Jeugd

Het afwegingskader neemt steeds twee vragen als uitgangspunt:

1. Hoe complex is de situatie van het kind of de jongere? (cliënt-gerelateerde indicatoren)
2. Hoe complex is de hulpverlening? (professional-gerelateerde indicatoren)

In het afwegingskader wordt gekeken welke taken en verantwoordelijkheden de professional heeft, en hoe de situatie van de cliënt is. Op basis daarvan geeft het aan of een geregistreerde professional moet worden ingezet of dat dit niet hoeft.

4.1.1. Hoe wordt het afwegingskader in de praktijk gebruikt?

In het afwegingskader staan allereerst de *cliënt-gerelateerde indicatoren* beschreven: Hoe complex en ernstig is de situatie van de cliënt? Hoe ziet zijn omgeving (cliëntsysteem) eruit?

Vervolgens worden de *professional-gerelateerde indicatoren* beschreven: Wie is verantwoordelijk en voert de regie in het werkproces? Welke hulpverlening wordt gevraagd in termen van bijvoorbeeld complexiteit, zelfstandigheid en expertise? En welke impact heeft de hulpverlening op de cliënt?

Alleen de belangrijkste cliënt-gerelateerde en professional-gerelateerde indicatoren staan in het afwegingskader. Het is daarmee geen ‘zwart – wit’ kader. Er zijn altijd situaties waarbij de werkgever of aanbieder zelf moet kijken of een geregistreerde of een niet-geregistreerde professional noodzakelijk is voor goede kwaliteit van de hulp.

Voor de kwaliteit van hulp in de jeugdhulp en jeugdbescherming is het belangrijk dat alle professionals, geregistreerde en niet-geregistreerde, over de juiste expertise beschikken en vakbekwaam zijn. Daarmee leveren zij gezamenlijk een belangrijke bijdrage aan verantwoorde hulp.

Inzet van een geregistreerde professional

Er zijn situaties waarin een geregistreerde professional *moet* worden ingezet. Dat is het geval als er sprake is van een **risicovolle en onveilige situatie** voor het kind of de jongere. Of als de professional **grote verantwoordelijkheid** heeft. Ook moet een geregistreerde professional worden ingezet wanneer sprake is van **complexe problematiek**. Of als de beslissing over de hulp en de behandeling **ingrijpende invloed** heeft op het leven van een kind of jongere.

Inzet geregistreerde professional noodzakelijk indien:			
Situatie cliënt	1	Onvoorspelbaar, onveilig of risicovol	bijvoorbeeld: crisis, onveilige omgeving, levensbedreigende situatie, meerdere problemen tegelijk, wisselend verloop omstandigheden
	2	Complexe problematiek	
	3	Grote impact op kind of jongere	
Situatie professional	1	Draagt grote verantwoordelijkheid bij	bijvoorbeeld: probleemverkenning, analyse hulpvraag, stellen diagnose, op- en vaststellen en uitvoering hulpverleningsplan
	2	Neemt besluiten over	bijvoorbeeld: al dan niet inzetten van hulp, inzet dwang en drang, inzet specialistische hulp, op- en afschalen van specialistische hulp, beëindigen formele hulpverlening

Inzet van een niet-geregistreerde professional

Niet alle werkzaamheden in de uitvoering van jeugdhulp en jeugdbescherming vragen om de inzet van een geregistreerde professional. Er zijn situaties waarin werkzaamheden zelfstandig door een niet-geregistreerde professional mogen worden uitgevoerd. Bijvoorbeeld als er sprake is van een voorspelbare, niet risicovolle situatie, of wanneer het kind of de jongere in een veilige omgeving is. Er zijn situaties dat geregistreerde en niet-geregistreerde professionals samenwerken. Ook als er sprake is van een onveilige en risicovolle situatie. Dan moet wel worden voldaan aan een aantal eisen en randvoorwaarden. De inzet van beide typen professionals moet evenwichtig zijn. En voor het kind, de jongere of zijn ouders of verzorgers moet duidelijk zijn: wie het aanspreekpunt is, wie verantwoordelijk is voor de coördinatie en wie inhoudelijk verantwoordelijk is voor de hulp die geleverd wordt.

Ook moeten alle betrokken professionals: over een gezamenlijk en up-to-date plan beschikken, elkaar goed informeren, weten hoe de taken en verantwoordelijkheden verdeeld worden en dat schriftelijk vastleggen.

4.2 Wat je nog meer moet weten over het kwaliteitskader

Als jij straks als vrijgevestigde aanbieder (zzp'er) van jeugdhulp gaat werken, dan moet je de norm van de verantwoorde werktoedeling toepassen. Wanneer je werkzaamheden gaat uitvoeren waarvan in het kwaliteitskader is opgenomen dat zij door een geregistreerde professional moeten worden uitgevoerd, geldt dit dus ook voor jou.

Het Kwaliteitskader Jeugd is alleen van toepassing op hulp die onder de Jeugdwet valt. Het kwaliteitskader geldt niet voor hulp die onder andere wetten valt, zoals: de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning), de Wlz (Wet langdurige zorg), Zvw (Zorgverzekeringswet) of de Participatiewet. Het kwaliteitskader Jeugd is ook niet van toepassing op vrijwilligers die worden ingezet bij jeugdhulp en jeugdbescherming.

Het kwaliteitskader is gelijktijdig met de Jeugdwet ingevoerd. In de brochure Het Kwaliteitskader Jeugd in de praktijk. *Een samenvatting.* wordt voor werkgevers en aanbieders in jeugdhulp en jeugdbescherming uitgelegd hoe zij het kwaliteitskader kunnen toepassen.

5 Beroepsontwikkeling in jeugdhulp en jeugdbescherming

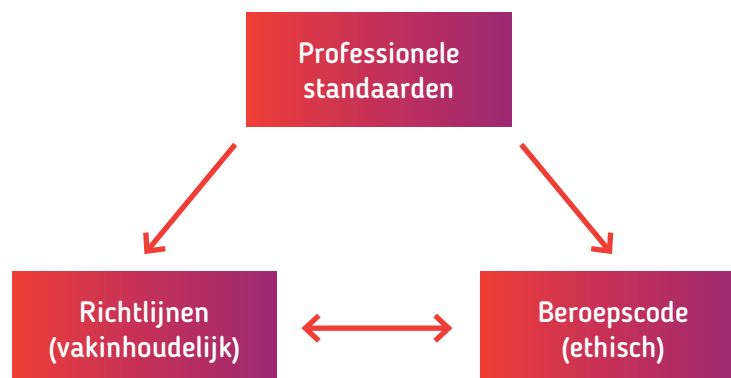
Beroepsontwikkeling draagt eraan bij dat professionals goede hulp kunnen bieden. Door bij –en nascholing blijf je als professional betrokken bij ontwikkelingen in het werkveld. Tijdens workshops, trainingen en bijeenkomsten doe je nieuwe inzichten op en maak je kennis met nieuwe methodieken. Daarnaast betekent beroepsontwikkeling dat je als professional invulling geeft aan je morele/ethische verantwoordelijkheid. Deze is vastgelegd in de beroepscode van jouw beroepsgroep.

5.1 Beroepsontwikkeling: professionele standaarden

Hoe weet je als professional of wat je doet het goede is? En wie bepaalt wat in bepaalde situaties het goede is? Welke rol heb je als professional en hoe verhoud jij je tot jouw werkgever, tot collega's en tot cliënten?

Om professionals te helpen om te gaan met deze - soms lastige - vragen, zijn er beroepsstandaarden ontwikkeld. De nieuwe Jeugdwet benoemt expliciet de binding van professionals aan deze beroepsstandaarden. Beroepsstandaarden bestaan uit twee groepen:

- vakinhoudelijke standaarden, ook wel richtlijnen genoemd, en
- beroepsethische standaarden, die opgenomen zijn in een beroepscode.

5.1.1. Richtlijnen

Richtlijnen zijn vakinhoudelijke beroepsstandaarden. Richtlijnen zijn bedoeld om jou als professional te ondersteunen in je dagelijks werk. Ze helpen je bij het maken van keuzes. De richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming bieden een overzicht van de laatste kennis. Wetenschap, praktijk én cliëntvoorkeuren zijn in één richtlijn samen gebracht.

Deze richtlijnen vind je op de [website Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming](#). Ze gaan over bijvoorbeeld: 'Samen beslissen over passende hulp', 'Pleegzorg' of 'Ernstige gedragsproblemen'. Met praktische aanbevelingen en kennis binnen handbereik, beslissen jij en je cliënt *samen* over een effectieve aanpak. Als professional hoor je op de hoogte te zijn van het bestaan van deze richtlijnen. Je gebruikt deze richtlijnen als de daarin beschreven problematiek bij een van jouw cliënten aan de orde is. Richtlijnen zijn geen 'keurslijf' of 'afvinklijstje' dat voorschrijft hoe jij je werk precies moet doen. Richtlijnen vormen een verzameling van de laatste kennis en kunde. Ze komen tot stand op basis van wetenschappelijke theorie en kennis uit de praktijk. Je doet je werk als professional goed, als je de richtlijnen toepast. Maar ook als je in je werk gemotiveerd af kunt wijken van wat er in een richtlijn staat.

De beroepsverenigingen nemen het initiatief voor het ontwikkelen van richtlijnen. Professionals werken samen met andere deskundigen mee aan het tot stand komen ervan. Het vaststellen van de richtlijnen en zorgen dat deze actueel blijven, wordt door beroepsverenigingen gedaan.

5.1.2. Beroepscode

Het werk van jeugdhulpverleners heeft een belangrijke morele en ethische dimensie; moraliteit en ethiek zitten ingebakken in het beroep. Kritische reflectie op het eigen handelen is essentieel voor de ontwikkeling van beroepsmoraal en -ethiek. Reflectie op eigen handelen maakt al onderdeel uit van jouw beroepsopleiding. Als professional bekwaam je je straks verder in het reflecteren. Dit doe je door scholing, overleg, discussie en intervisie met collega's.

De beroepscode ondersteunt professionals bij het maken van ethische afwegingen. Een belangrijk onderdeel van het werk van jeugdhulpverleners. Als professional in jeugdhulp en jeugdbescherming werk je vaak in een complexe werkelijkheid. Beroepscodes geven richting aan wat je in bepaalde situaties zou moeten doen (beroepsmatig handelen), en ze geven aan *waarom* je iets zou moeten doen. Daarnaast bieden ze anderen informatie over wat van jou en jouw beroepsgroep verwacht mag worden.

Met de vergroting van de professionele autonomie, de ruimte om zelf onderbouwde keuzes te maken als professional, is het belang van de beroepscode verder toegenomen. Professionals toetsen hun eigen handelen aan de code en samen met collega's reflecteren zij hierop.

Als geregistreerde professional onderschrijf je (via de algemene tuchtnorm) de beroepscode van jouw beroepsgroep. Dat geldt bijvoorbeeld al voor maatschappelijk werkers en voor jeugdzorgwerkers. Beroepsregistratie is dus meer dan een instrument om kwaliteit te bewaken en te ontwikkelen. Het is ook een sterke bekrachtiging van waar je als professional voor staat.

De beroepscode voor maatschappelijk werkers en sociaal agogen vind je op de [website](#) van de BPSW. Die van de jeugdzorgwerkers zijn te vinden op het [Platform Jeugd](#). Beroepsverenigingen onderzoeken of de beroepscode voor jeugdzorgwerkers moet worden aangepast om ook van toepassing te kunnen zijn op de brede groep jeugdhulpverleners.

6 De Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk

De Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk, de BPSW zet zich in voor de beroepsontwikkeling en positionering van meerdere beroepsgroepen in het sociale domein. Daarnaast onderhoudt zij nauwe contacten met de beroepsopleidingen, met andere beroepsverenigingen, met de politiek en met andere organisaties in het werkveld.

Als lid van de vereniging kun je zelf een actieve bijdrage leveren aan de ontwikkeling van je vak en samen met collega-professionals de belangen van je beroepsgroep behartigen.

Op het gebied van jeugdhulp zet de vereniging zich in op het Platform Jeugd. De BPSW is daarnaast (mede) eigenaar van het Programma Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming en actief betrokken bij het Programma Professionalisering Jeugdhulp & Jeugdbescherming.

6.1 De BPSW en professionalisering

“Professionalisering gaat niet over: dat professionals het niet goed genoeg doen. Professionalisering gaat over het besef dat je een vak hebt geleerd, het gaat over beroepstrots, het gaat over het feit dat je ergens ‘voor staat’. Het gaat over transparant werken, verantwoording kunnen en willen afleggen over de keuzes die je maakt in je werk – richting je cliënt, maar ook richting samenwerkingspartners. Het gaat over het kennen van je grenzen. En het bewust inzetten van je mogelijkheden. Het gaat over beroepsbesef en beroepsethiek. Professionalisering gaat over een leven-lang-leren en ontwikkelen”.

Magteld Beun, senior stafmedewerker BPSW

Professionalisering kan zowel gaan over jouw individuele ontwikkeling als professional, als over de ontwikkeling van jouw beroepsgroep. De BPSW staat voor beide. Je kunt binnen de beroepsvereniging werken aan je eigen beroepsontwikkeling en ook bijdragen aan de ontwikkeling van jouw beroepsgroep. Belangrijk voor jou en voor jouw beroepsgroep!

Wat betekent de BPSW voor jouw beroepsontwikkeling?

Wanneer je straks afgestudeerd bent, ben je beginnend professional. Met een lidmaatschap van de BPSW kun je de verdere ontwikkeling van je vakbekwaamheid versnellen.

De BPSW biedt goed bezochte bij- en nascholingen, congressen, gastcolleges en masterclasses van de BPSW-school. Als lid van de BPSW krijg je aantrekkelijke korting op het aanbod. Sta je ingeschreven in een beroepsregister dan kun je hiermee meteen punten halen die je nodig hebt voor (her)registratie in het beroepsregister. Daarnaast kun je bij de BPSW ook artikelen publiceren en kennis delen via social media, bijvoorbeeld in LinkedIn-groepen.

De cultuurverandering in het jeugddomein gaat ook over grotere autonomie voor professionals. Dat vraagt van professionals dat zij kritisch zijn en zelfstandig kunnen oordelen. Uitwisseling met andere professionals helpt om kritisch te blijven kijken naar je eigen handelen. Maar ook om situaties vanuit meerdere invalshoeken te bekijken en te oordelen met hoofd en hart. Je kunt gezamenlijk nadenken en praten over dilemma's waar je tegenaan loopt. Door samen met andere professionals te bezinnen en te reflecteren op de dagelijkse praktijk, ben je even weg uit de waan van de dag.

“Lid zijn van de BPSW betekent ook dat je samen met collega's af en toe even afstand kunt nemen. Plezier hebben over wat je dagelijks op de werkvloer meemaakt. Natuurlijk kom je veel moeilijke en verdrietige situaties tegen, maar daar staan ook veel mooie en soms zelfs lollige momenten tegenover. Soms verrassen de creativiteit en originaliteit van cliënten je. Het mooie en humorvolle dat je tegenkomt, kunnen delen met beroepsgenoten; ook dat is verrijkend!”

Lies Schilder, Directeur BPSW

Wat biedt de BPSW studenten en aankomend professionals?

De BPSW heeft een landelijk netwerk van ruim 3.500 professionals in het sociale domein. De BPSW is actief op LinkedIn, Facebook en Twitter. De vereniging houdt je op de hoogte van ontwikkelingen in het werkveld en de werksectoren en op het gebied van wet- en regelgeving. Ook biedt de BPSW gratis advies door ervaren stafmedewerkers bij vragen over jouw werk(sector).

Tot een jaar na afstuderen kun je voordelig lid blijven (of worden) middels een Young Professional lidmaatschap. Het lidmaatschap van de beroepsvereniging kan je cv extra kracht geven. Daarnaast kan het netwerk van de BPSW je helpen om een goede start te maken op de arbeidsmarkt. Bijvoorbeeld met vacatures vanuit de eigen achterban.

Je profiteert als studentlid van alle lidmaatschapsvoordelen, waaronder een gratis abonnement op het vakblad van de BPSW en korting tot wel 50 procent op workshops, trainingen, gastcolleges en congressen. Op de [website](#) vind je in de webwinkel en in de agenda een overzicht van alle publicaties en activiteiten.

Wil je verder lezen over de BPSW? Ga dan naar de [website](#).

6.2 De BPSW en de professionele standaarden

In hoofdstuk 5 heb je meer kunnen lezen over professionele standaarden: beroepscode en richtlijnen. Hier kun je lezen welke rol de BPSW hierbij speelt.

Richtlijnen

Richtlijnen zijn vakinhoudelijke beroepsstandaarden. Ze worden gemaakt door professionals zelf. De BPSW is (mede) ontwikkelaar en eigenaar van deze richtlijnen. De beroepsverenigingen ontwikkelen de vakinhoudelijke standaarden, stellen deze vast en houden ze actueel. Binnen de beroepsvereniging bewaken professionals zo een goede kwaliteit van hun beroepsuitoefening. Ben je lid van de BPSW dan kun je dus meedenken over, en schrijven aan de richtlijnen die gelden voor jouw beroepsgroep.

Beroepscode

Als lid van de BPSW verbindt je je met de beroepscode die geldt voor jouw beroepsgroep. Professionals die lid zijn van de BPSW en de beroepscode ondertekenen, laten aan de buitenwereld zien dat zij zich houden aan de normen en waarden van de beroepsgroep en dat zij daarop aanspreekbaar zijn. Ook wanneer zij *niet* beroepsgeregistreerd zijn.

Een beroepscode ontstaat niet uit het niets. Zij wordt geschreven, bewaakt en geëvalueerd door de beroepsgroep zelf. Dit gebeurt voor jouw beroepsgroep binnen de BPSW. Als lid van de BPSW kun je dus een actieve bijdrage leveren aan de beroepscode en draag je er mede verantwoordelijkheid voor.

En verder?

Gemeenten, initieel beroepsonderwijs, brancheorganisaties, cliëntorganisaties en beroepsverenigingen investeren de komende jaren samen in verdere kwaliteitsverbetering van jeugdhulp en jeugdbescherming. Vanuit het Programma Professionalisering Jeugdhulp & Jeugdbescherming (PJ&J) dragen zij - ieder vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheden - bij aan het doel van de Jeugdwet: zorgen dat alle kinderen en jongeren gezond en veilig kunnen opgroeien en hun talenten kunnen ontwikkelen.

Binnen het programma geven zij onder meer vorm aan:

- het ontwikkelen van de (her)registratie-eisen voor beroepsregistratie van professionals op hbo- en wo-functies;
- de beroepsontwikkeling van professionals;
- het ontwikkelen van (branche-overstijgende) competentieprofielen;
- de aansluiting van opleidingen op competentieprofielen en (her)registratie-eisen;
- de positionering van beroepsverenigingen;
- het doorontwikkelen van de 'norm van de verantwoorde werktoedeling';
- het implementeren van de gemeenschappelijke basis in het jeugddomein.

Wil je op de hoogte blijven over het Programma Professionalisering Jeugdhulp & Jeugdbescherming?

Ga dan naar de [website](#).

Colofon

Uitgave: Vereniging Hogescholen – Prinsessegracht 21, Den Haag

Tekst: Desiree Weyburg - communicatieadviseur PJ&J i.s.m. Vereniging Hogescholen en BPSW

Vormgeving: PUNTPLAYGROUND

December 2015

Professionalisering
Jeugdhulp en
Jeugdbescherming

